IL-POLITIKA TAL-KOMPETIZZJONI

L-objettiv ewlieni tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE huwa li jippermettu l-funzjonament tajjeb tas-suq intern tal-Unjoni bħala l-fattur ewlieni li jwassal għall-benesseri taċ-ċittadini, tan-negozji u tas-soċjetà tal-UE kollha. Għal dan il-għan, it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) fih regoli li għandhom l-għan li jipprevjenu restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni u distorsjonijiet tagħha fis-suq intern. B'mod aktar speċifiku, jagħmel dan billi jipprojbixxi akkordji antikompetittivi bejn l-impriżi u abbuż ta' pożizzjoni tas-suq minn impriżi dominanti, li jistgħu jaffettwaw b'mod ħażin il-kummerċ bejn l-Istati Membri. Barra minn hekk, il-fużjonijiet u l-akkwiżizzjonijiet li għandhom dimensjoni tal-UE huma mmonitorjati mill-Kummissjoni Ewropea (il-"Kummissjoni") u f'ċerti każijiet jistgħu jiġu pprojbiti, jekk jirriżultaw fi tnaqqis tal-kompetizzjoni. Barra minn hekk, l-għajnuna mill-Istat lil ċerti impriżi jew prodotti hija pprojbita meta din twassal għal distorsjonijiet fil-kompetizzjoni, iżda tista' tiġi permessa f'każijiet speċifiċi. Soġġetti għal ċerti eċċezzjonijiet, ir-regoli tal-kompetizzjoni japplikaw ukoll għal impriżi pubbliċi, servizzi pubbliċi u servizzi ta' interess ġenerali.

IL-BAŻI ĠURIDIKA

- L-Artikoli 101 sa 109 tat-TFUE u l-Protokoll Nru 27 dwar is-suq intern u l-kompetizzjoni, li jagħmluha ċara li sistema ta' kompetizzjoni ġusta hija parti integrali mis-suq intern, kif stabbiliti fl-Artikolu 3(3) tat-TUE;
- Ir-Regolament dwar l-Għaqdiet (Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 139/2004) u r-regoli ta' implimentazzjoni tiegħu (Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 802/2004)
- L-Artikoli 37, 106 u 345 tat-TFUE għall-kumpaniji pubbliċi, kif ukoll l-Artikoli 14, 59, 93, 106, 107, 108 u 114 tat-TFUE għas-servizzi pubbliċi, is-servizzi ta' interess ġenerali u servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali; Il-Protokoll Nru 26 dwar is-servizzi ta' interess ġenerali; L-Artikolu 36 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali.

L-OBJETTIVI

L-objettiv fundamentali tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE huwa li jiżguraw il-funzjonament tajjeb tas-suq intern. Kompetizzjoni effettiva tippermetti lin-negozji jikkompetu fuq termini ugwali fl-Istati Membri, filwaqt li tqegħedhom taħt pressjoni biex jaħdmu kontinwament biex joffru l-aqwa prodotti possibbli bl-aħjar prezzijiet possibbli għall-konsumaturi. Dan, min-naħa tiegħu, iwassal għall-innovazzjoni u t-tkabbir ekonomiku fit-tul. Il-politika tal-kompetizzjoni hija, għalhekk, strument ewlieni

biex jinkiseb suq intern ħieles u dinamiku u biex tiġi promossa l-prosperità ekonomika ġenerali. Il-politika tal-kompetizzjoni tal-UE tapplika wkoll għan-negozji li mhumiex fl-UE iżda li joperaw fis-suq intern.

Il-bidliet soċjetali, ekonomiċi, ġeopolitiċi u teknoloġiċi kontinwament joħolqu sfidi ġodda għall-politika tal-kompetizzjoni tal-UE. Żviluppi ġodda bħal dawn iġiegħlu lil dawk li jfasslu l-politiki biex jivvalutaw jekk is-sett ta' għodod tal-politika tal-kompetizzjoni attwali għadux jipprovdi għodod effettivi biex jintlaħaq l-objettiv ġenerali tagħha jew jekk għandux bżonn jiġi aġġustat. Dan il-proċess ser ikun parti importanti mill-ħidma tal-Kummissjoni Ewropea l-ġdida, li bdiet taqdi dmirijietha f'Diċembru 2019. B'mod partikolari, hija impenjat ruħha rigward kompitu ambizzjuż li tfassal strateġija industrijali Ewropea ġdida u li tavvanza r-rieżami tar-regoli dwar l-antitrust, il-fużjonijiet u l-għajnuna mill-Istat.

STRUMENTI TAL-POLITIKA TA' KOMPETIZZJONI

B'mod ġenerali, is-sett ta' għodod tal-politika tal-kompetizzjoni tal-UE jinkludi regoli dwar l-antitrust, il-kontroll tal-fużjonijiet, l-għajnuna mill-Istat flimkien mal-impriżi u s-servizzi pubbliċi. Il-fergħa tal-antitrust għandha l-għan li terġa' tinstawra kundizzjonijiet kompetittivi, jekk il-komportament mhux xieraq minn kumpaniji (eż. kartelli jew abbuż ta' dominanza) jikkawżaw distorsjonijiet tal-kompetizzjoni. Il-fergħa preventiva tal-għodod tal-politika tal-kompetizzjoni tinkludi l-kontroll tal-fużjonijiet u r-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat. L-għan tal-kontroll tal-fużjonijiet huwa li jiġu antiċipati distorsjonijiet potenzjali tal-kompetizzjoni billi jiġi vvalutat minn qabel jekk fużjoni jew akkwiżizzjoni potenzjali jistax ikollhom impatt antikompetittiv. Ir-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat għandhom l-għan li jipprevjenu intervent mhux dovut mill-Istat kull fejn trattament preferenzjali ta' impriżi jew setturi partikolari ikollu, jew x'aktarx ikollu, effett ta' distorsjoni fuq il-kompetizzjoni u jaffettwa b'mod ħażin il-kummerċ bejn l-Istati Membri. Is-servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali (SGEIs) għandhom importanza partikolari għaċ-ċittadini u huma soġġetti għal regoli speċifiċi fil-kuntest tal-għajnuna mill-Istat, bil-ħsieb li jiġu promossi l-koeżjoni soċjali u territorjali, livell għoli ta' kwalità, sikurezza u affordabilità flimkien mat-trattament ugwali.

A. Projbizzjoni komprensiva ta' akkordji kontra l-kompetizzjoni (Artikolu 101 tat-TFUE)

Jekk, minflok jikkompetu ma' xulxin, il-kumpaniji jaqblu li jnaqqsu l-kompetizzjoni dan ikollu effett ta' distorsjoni fuq il-kundizzjonijiet ekwivalenti ta' kompetizzjoni u, min-naħa tiegħu, jista' jkun ta' ħsara għall-konsumaturi u n-negozji l-oħra. Din hija r-raġuni għala l-akkordji kollha bejn l-impriżi li jkollhom bħala l-għan tagħhom jew bħala effett id-distorsjoni tal-kompetizzjoni u li kapaċi jaffettwaw ħażin il-kummerċ bejn l-Istati Membri huma pprojbiti (paragrafu 1) u awtomatikament nulli (paragrafu 2). Dan jinkludi, pereżempju, akkordji espliċiti (bħal kartelli) u prattiki miftiehma għal iffissar tal-prezzijiet jew limitazzjoni fuq l-ammont ta' produzzjoni, jew id-diviżjoni tas-suq fost il-kumpaniji (imsejħa wkoll klawżoli ta' protezzjoni territorjali). Dawn it-tipi ta' akkordji jitqiesu dejjem bħala restrittivi għall-kompetizzjoni u għaldaqstant bħala projbiti, mingħajr eċċezzjoni.

Min-naħa l-oħra, tipi oħra ta' akkordji jistgħu jiġu eżentati diment li dawn jikkontribwixxu għat-titjib tal-produzzjoni jew id-distribuzzjoni tal-prodotti jew għall-promozzjoni tal-

progress tekniku jew ekonomiku. Pereżempju, akkordji dwar il-kostijiet jew il-kondiviżjoni tar-riskji bejn il-kumpaniji jew dwar l-aċċellerazzjoni tal-innovazzjoni permezz ta' kooperazzjoni fir-riċerka u żvilupp (R&D) jistgħu joffru benefiċċji ekonomiċi sinifikanti. Il-kundizzjonijiet għall-għoti ta' eżenzjoni ta' dan it-tip huma li l-konsumaturi jitħallew ikollhom sehem ġust mill-benefiċċju li jirriżulta u li l-akkordju ma jimponix restrizzjonijiet mhux meħtieġa, filwaqt li l-kompetizzjoni ma tiġix eliminata f'parti sostanzjali tal-prodotti inkwistjoni (paragrafu 3). Ġeneralment, eżenzjonijiet bħal dawn jiġu rregolati minn Regolamenti ta' Eżenzjoni ta' Kategorija minflok ma jingħataw każ b'każ.

Dawn ir-regolamenti jkopru kategorija ta' akkordji speċifiċi, b'kontenut simili li normalment ikollhom impatti simili fuq il-kompetizzjoni. Jekk ikun mistenni li kategorija ta' akkordji tissodisfa regolarment ir-rekwiżiti ta' eżenzjoni stabbiliti fl-Artikolu 101(3) tat-TFUE, din tista' tingħata eżenzjoni ta' kategorija mill-projbizzjoni skont l-Artikolu 101(1) tat-TFUE. Il-Kummissjoni tirrieżamina b'mod regolari dawn l-eżenzjonijiet ta' kategorija. Pereżempju, bħalissa l-Kummissjoni qiegħda tirrieżamina r-Regolament ta' Eżenzjoni ta' Kategorija Vertikali[1] u l-linji gwida rilevanti. L-għan tar-rieżami hija li jiġi ddeterminat jekk ir-regolament għadux iqis b'mod adegwat l-iżviluppi tas-suq, b'mod partikolari ż-żieda fl-importanza tal-bejgħ online u l-emerġenza ta' atturi ġodda fis-suq bħal pjattaformi online.

Barra minn hekk, ċerti akkordji ma jitqisux bħala ksur jekk ikunu ta' importanza minuri u l-impatt tagħhom fuq is-suq ikun minimu (il-prinċipju *de minimis*), anke jekk ma jissodisfawx il-kundizzjonijiet għall-eżenzjoni fi ħdan l-Artikolu 101(3) tat-TFUE (magħrufa bħala "ftehimiet ta' importanza minuri"). Tali akkordji spiss jitqiesu utli għall-kooperazzjoni bejn kumpaniji żgħar u medji. Madankollu, il-ftehimiet li għandhom ir-restrizzjoni tal-kompetizzjoni bħala l-"objettiv" tagħhom ma jistgħux jitqiesu ta' importanza minuri[2].

Il-bini ta' kawża kontra kartell u t-twettiq b'suċċess tagħha mhuwiex kompitu faċli għall-awtoritajiet ta' infurzar. Id-dritt tal-kompetizzjoni tal-UE għaldaqstant jipprevedi li ċerti mekkaniżmi ta' inċentiv iżidu l-effiċjenza tal-proċess ta' infurzar:

— Il-"programm ta' klemenza"[3] jistabbilixxi qafas sabiex jiġu ppremjati kumpaniji li b'mod volontarju jiżvelaw lill-Kummissjoni l-eżistenza ta' kartell u jipprovdu evidenza bħala prova tal-ksur. Tali kooperazzjoni tista' tiġġustifika t-tnaqqis tal-multi mill-Kummissjoni, skont iż-żmien u l-valur miżjud tal-informazzjoni pprovduta.

— Il-proċess ta' konċiljazzjoni fil-kawża ta' kartell[4] jintuża biex jgħaġġel il-proċedura għall-adozzjoni ta' deċiżjoni dwar kartell jekk il-partijiet jammettu l-allegat għemil ħażin bħala skambju għal tnaqqis ta' 10 % fil-multa.

---

[1]Ir-regolament (UE) Nru 330/2010 tal-20 ta' April 2010 dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 101(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għal kategoriji ta' akkordji vertikali u prattiċi miftiehma, ĠU L 102, 23.4.2010, p. 1.
[2]Il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni – Avviż dwar akkordji ta' importanza minuri li ma jirrestrinġux b'mod apprezzabbli l-kompetizzjoni skont l-Artikolu 101(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (Avviż *De Minimis*), ĠU C 291, 30.8.2014, p. 1.
[3]Avviż tal-Kummissjoni dwar l-immunità minn multi u tnaqqis f'multi f'każijiet ta' kartell, ĠU C 298, 8.12.2006, p. 17, l-aħħar emendat fl-2015, ĠU C 256, 5.8.2015, p. 1.
[4]Ir-regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 622/2008 tat-30 ta' Ġunju 2008 fir-rigward ta' kif jitmexxew il-proċeduri għar-riżolviment f'każi ta' kartelli, ĠU L 171, 1.7.2008, p. 3 u l-avviż tal-Kummissjoni dwar il-mod ta' proċedimenti ta' riżolviment ta' tilwim bil-għan li jiġu adottati Deċiżjonijiet skont l-Artikolu 7 u

B. Projbizzjoni ta' abbuż minn pożizzjoni dominanti (l-Artikolu 102 tat-TFUE)

Jekk kumpanija li għandha pożizzjoni ta' saħħa ("dominanza") f'suq partikolari tabbuża minn dik il-pożizzjoni (eż. billi timponi prezzijiet eċċessivament għolja fuq il-klijenti), dan ikun ta' ħsara kemm għall-konsumaturi kif ukoll għall-kompetituri. Huwa għalhekk li komportament bħal dan huwa pprojbit skont id-dritt tal-kompetizzjoni tal-UE. Wieħed mill-aktar każijiet prominenti ta' abbuż ta' pożizzjoni dominanti kien id-Deċiżjoni tal-2004 dwar Microsoft[5]. Il-Kummissjoni sabet li Microsoft kienet abbużat mill-pożizzjoni dominanti tagħha fis-sistemi operattivi tal-PC billi ma ddivulgatx informazzjoni kritika dwar l-interoperabilità mal-kompetituri tagħha, li jfisser li l-fornituri ta' sistemi operattivi rivali ma setgħux jikkompetu b'mod effikaċi.

"Pożizzjoni dominanti f'dan is-sens hija meta impriża jkollha pożizzjoni ta' saħħa ekonomika li tagħtiha ċ-ċans li tostakola ż-żamma ta' kompetizzjoni effikaċi fis-suq rilevanti billi din tagħtiha s-setgħa taġixxi sostanzjalment b'mod indipendenti mill-kompetituri, mill-klijenti u fl-aħħar nett mill-konsumaturi tagħha"[6]. Il-pożizzjonijiet dominanti jiġu evalwati b'relazzjoni mas-suq intern kollu, jew għall-inqas f'parti sostanzjali minnu. Il-firxa tas-suq li tiġi kkunsidrata tiddependi mill-karatteristiċi tal-prodott, mid-disponibbiltà ta' prodotti alternattivi, kif ukoll mill-imġiba tal-konsumaturi u minn kemm ikunu lesti jirrikorru għal alternattivi.

Pożizzjoni dominanti fiha nnifisha mhijiex ksur tad-dritt tal-kompetizzjoni tal-UE u dawk li jkollhom pożizzjonijiet bħal dawn jitħallew jikkompetu fuq il-mertu, bħal kwalunkwe kumpanija oħra. Madankollu, pożizzjoni dominanti tagħti lil impriża responsabbiltà speċjali li tiżgura li l-aġir tagħha ma joħloqx distorsjoni tal-kompetizzjoni. Dan ifisser li l-istess komportament, jekk isir minn ditta mhux dominanti, ma jkunx neċessarjament illegali. Eżempji ta' komportament li jwassal għal abbuż ta' pożizzjoni dominanti jinkludu l-istabbiliment ta' prezzijiet taħt il-livell tal-ispiża (predazzjoni), l-impożizzjoni ta' prezzijiet eċċessivi, l-abbinament u r-raggruppament flimkien mar-rifjut ta' negozju ma' ċerti kontropartijiet. L-Artikolu 102 tat-TFUE jistabbilixxi lista mhux eżawrjenti ta' eżempji ta' prattiki abbużivi.

C. Proċedura ta' kontroll tal-fużjonijiet

Il-fużjonijiet jew l-akkwiżizzjonijiet jistgħu jkunu ta' benefiċċju għall-kumpaniji u għall-ekonomija inġenerali billi jistgħu joħolqu effiċjenzi, sinerġiji u ekonomiji ta' skala. Madankollu, jekk jirriżultaw fit-tisħiħ tas-saħħa tas-suq jew fiż-żieda tal-konċentrazzjoni tas-suq jistgħu b'hekk idgħajfu l-kompetizzjoni. Huwa għalhekk li ċerti fużjonijiet u akkwiżizzjonijiet għandhom jiġu rieżaminati u ma jistgħux jitlestew sakemm tingħata awtorizzazzjoni.

Skont ir-Regolament (KE) Nru 139/2004, il-fużjonijiet li jkunu ta' tfixkil sinifikanti għall-kompetizzjoni effettiva fis-suq komuni jew f'parti sostanzjali minnu, b'mod partikolari minħabba l-ħolqien ta' pożizzjoni dominanti jew minħabba t-tisħiħ tagħha, għandhom ikunu ddikjarati bħala inkompatibbli mas-suq komuni (l-Artikolu 2(3)). Il-Kummissjoni jeħtiġilha tiġi nnotifikata dwar il-fużjonijiet ippjanati jekk il-kumpanija li tirriżulta taqbeż

l-Artikolu 23 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1/2003 fil-każijiet tal-kartelli (Avviż ta' Riżolviment), ĠU C 167, 2.7.2008, p. 1.
[5]Il-kawża COMP/C-3/37.792 – Microsoft.
[6]Il-kawża tal-QĠUE 27/76, United Brands.

ċerti limiti (magħrufa bħala "konċentrazzjonijiet b'dimensjoni Komunitarja"). Taħt dawn il-livelli limiti, l-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni jistgħu jirrieżaminaw il-fużjonijiet. Il-regoli dwar il-kontroll tal-fużjonijiet japplikaw bl-istess mod għal kumpaniji bbażati barra mill-UE jekk dawn jagħmlu negozju fis-suq intern.

Il-proċess ta' rieżami jinbeda mal-akkwiżizzjoni tal-kontroll f'kumpanija oħra (Artikolu 3(1)). Wara valutazzjoni tal-impatt potenzjali ta' fużjoni fuq il-kompetizzjoni, il-Kummissjoni tista' tapprovaha jew tiċħadha, jew tista' tagħti approvazzjoni soġġetta għal ċerti kundizzjonijiet u obbligi (Artikolu 8). Wara dan ma jsir ebda kontroll sistematiku u lanqas ma ssir separazzjoni ta' kumpaniji magħqudin.

Fl-2014, il-Kummissjoni wettqet konsultazzjoni dwar emendi possibbli għar-regoli tal-UE dwar il-kontroll tal-fużjonijiet[7], bil-għan li ttejjeb l-effikaċja globali tar-regoli fil-livell tal-UE u fil-livell nazzjonali. L-eżitu ta' dan il-proċess għadu pendenti.

D. Projbizzjoni tal-Għajnuna mill-Istat (Artikolu 107 tat-TFUE)

Fit-TFUE tinsab projbizzjoni ġenerali tal-għajnuna mill-Istat (paragrafu 1) sabiex jiġu evitati distorsjonijiet tal-kompetizzjoni fis-suq intern li jistgħu jirriżultaw mill-għoti ta' vantaġġi selettivi lil ċerti kumpaniji. Kull għajnuna diretta mogħtija mill-Istati Membri (pereżempju sussidji li ma jitħallsux lura, self b'kundizzjonijiet favorevoli, eżenzjonijiet mit-taxxa u mid-dazju flimkien ma' garanziji għal self) hija pprojbita. Huwa pprojbit ukoll kwalunkwe vantaġġ ieħor mogħti bħala trattament preferenzjali lil impriżi jew setturi partikolari li ikollhom, jew x'aktarx ikollhom, effett ta' distorsjoni fuq il-kompetizzjoni u li jaffettwaw b'mod negattiv il-kummerċ bejn l-Istati Membri.

It-TFUE jħalli lok għal ċerti eżenzjonijiet minn din il-projbizzjoni ġenerali, dejjem jekk dawn jistgħu jiġu ġġustifikati minn objettivi ta' politika ġenerali speċifiċi (paragrafi 2 u 3), pereżempju billi jiġi indirizzat it-taqlib ekonomiku serju jew għal raġunijiet ta' interess komuni Ewropew. Eżempju reċenti ta' għajnuna mill-Istat li ġie permess sabiex jiġi indirizzat it-tfixkil ekonomiku serju huma l-miżura ta' appoġġ favur il-banek fil-kuntest tal-kriżi finanzjarja globali[8]. Is-sussidji għall-banek kienu neċessarji biex tiġi żgurata stabbiltà finanzjarja u biex jiġu evitati riperkussjonijiet negattivi maġġuri għas-sistema finanzjarja kollha minħabba l-falliment ta' istituzzjoni finanzjarja individwali. Ittieħdu wkoll passi simili fil-kuntest tal-kriżi ta' COVID-19.

L-Istati Membri għandhom l-obbligu jinnotifikaw lill-Kummissjoni dwar kwalunkwe għajnuna mill-Istat ippjanata, sakemm ma tkunx koperta minn eżenzjoni ta' kategorija ġenerali (kif stabbilit fir-Regolament (KE) Nru 800/2008) jew li japplika l-prinċipju de minimis. Il-miżura tal-għajnuna mill-Istat tista' tiġi implimentata biss jekk il-Kummissjoni tkun tat l-approvazzjoni. Il-Kummissjoni għandha wkoll is-setgħa li tirkupra għajnuna mill-Istat li tkun inkompatibbli. F'għadd ta' deċiżjonijiet tagħha, il-Kummissjoni qieset it-trattament fiskali preferenzjali għal ċerti impriżi partikolari f'uħud mill-Istati Membri bħala għajnuna illegali mill-Istat li trid tintradd. Pereżempju, fl-2016, il-Kummissjoni ddeċidiet li l-Irlanda kellha tirkupra EUR 13-il biljun f'taxxi minn Apple. Id-

[7]Il-White Paper tal-Kummissjoni "Lejn kontroll aktar effettiv tal-fużjonijiet tal-UE" (COM(2014)0449).
[8]Ara pereżempju il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar l-applikazzjoni, mill-1 ta' Awwissu 2013, tar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat biex isostnu miżuri favur banek fil-kuntest tal-kriżi finanzjarja (il-"Komunikazzjoni Bankarja"), ĠU C 216, 30.7.2013, p. 1. Qabilha nħarġu sitt Komunikazzjonijiet oħra li indirizzaw miżuri ulterjuri ta' għajnuna mill-Istat fil-kuntest tal-kriżi ("Komunikazzjonijiet dwar il-Kriżi").

Deċiżjoni ġiet ikkontestata kemm minn Apple kif ukoll mill-Irlanda, u bħalissa tinsab pendenti quddiem il-qrati.

E. Servizzi pubbliċi ta' interess ekonomiku ġenerali (SGEIs)

F'xi Stati Membri, ċerti servizzi essenzjali (pereżempju l-elettriku, il-posta u t-trasport bil-ferrovija) għadhom ipprovduti minn impriżi pubbliċi jew impriżi kkontrollati minn awtoritajiet pubbliċi. Tali servizzi jitqiesu bħala servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali (SGEIs) u jiġu soġġetti għal regoli speċifiċi fil-kuntest tal-qafas tal-UE dwar l-għajnuna mill-Istat. L-SGEIs huma attivitajiet ekonomiċi ta' importanza partikolari għaċ-ċittadini u li ma jinħolqux mill-forzi tas-suq waħedhom, jew tal-inqas mhux fl-għamla ta' servizz affordabbli li jkun disponibbli b'mod indiskriminat għal kulħadd. It-TFUE jenfasizza l-importanza ta' dawn is-servizzi, id-diversità tagħhom, il-marġini kbir ta' diskrezzjoni li jgawdu minnu l-awtoritajiet nazzjonali, reġjonali u lokali, kif ukoll il-prinċipju tal-aċċess universali. L-aċċess li ċ-ċittadini Ewropew għandu jkollhom għall-SGEIs huwa rikonoxxut ukoll fl-Artikolu 36 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali, bil-għan li tiġi promossa l-koeżjoni soċjali u territorjali fi ħdan l-Unjoni.

INFURZAR

L-infurzar rigoruż u effikaċi tar-regoli tal-kompetizzjoni tal-UE huma essenzjali biex jiġi żgurat li jinkisbu l-objettivi tal-politika tal-kompetizzjoni. Il-Kummissjoni hija l-entità ewlenija responsabbli biex tiżgura l-applikazzjoni korretta ta' dawn ir-regoli u għandha setgħat estensivi ta' spezzjoni u infurzar.

Barra minn hekk, mill-1 ta' Mejju 2004, fil-kuntest tal-antitrust (Artikoli 101 u 102 tat-TFUE), l-awtoritajiet tal-kompetizzjoni tal-Istati Membri ħadu f'idejhom xi funzjonijiet ta' infurzar tal-kompetizzjoni. Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1/2003 ippermetta rwol ta' infurzar aktar b'saħħtu tal-awtoritajiet tal-antitrust u l-qrati nazzjonali, li ssaħħaħ aktar permezz tad-Direttiva (UE) 2019/1[9]. F'kuntest ta' infurzar deċentralizzat bħal dan hija essenzjali koordinazzjoni effiċjenti bejn l-awtoritajiet nazzjonali u Ewropej tal-infurzar tal-kompetizzjoni. Għaldaqstant, in-Netwerk Ewropew għall-Kompetizzjoni (NEK), magħmul mill-awtoritajiet tal-kompetizzjoni nazzjonali u l-Kummissjoni, iservi bħala pjattaforma għall-iskambju ta' informazzjoni li għandha l-għan li ttejjeb il-koordinazzjoni fl-infurzar tar-regoli tal-kompetizzjoni.

Fil-qasam tal-antitrust, id-Direttiva[10] ġiet adottata fl-2014 sabiex issaħħaħ l-effett ta' deterrent kontra l-akkordji projbiti (kartelli u abbuż minn pożizzjoni dominanti) u tipprovdi protezzjoni aħjar għall-konsumaturi. Din tiffaċilita l-proċess biex jinkiseb kumpens għad-danni kkawżati liċ-ċittadini jew lil negozji oħra bħala riżultat tad-dritt tal-kompetizzjoni. Rapport tal-Kummissjoni dwar l-applikazzjoni tad-Direttiva huwa mistenni fl-2020.

---

[9]ĠU L 11, 14.1.2019, p. 3. Id-Direttiva ilha fis-seħħ mit-3 ta' Frar 2019 u trid issir liġi fl-Istati Membri sal-4 ta' Frar 2021.
[10]Id-Direttiva 2014/104/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Novembru 2014 dwar ċerti regoli li jirregolaw l-azzjonijiet għad-danni skont il-liġi nazzjonali għall-ksur tad-dispożizzjonijiet tal-liġi dwar il-kompetizzjoni tal-Istati Membri u tal-Unjoni Ewropea, ĠU L 349, 5.12.2014, p. 1.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Fil-politika tal-kompetizzjoni, ir-rwol prinċipali tal-Parlament huwa l-iskrutinju tal-eżekuttiv. Il-Kummissarju responsabbli għall-kompetizzjoni jidher diversi drabi fis-sena quddiem il-Kumitat għall-Affarijiet Ekonomiċi u Monetarji (ECON) tal-Parlament, biex ifisser l-istrateġija li tkun qiegħda titħaddem u jiddiskuti deċiżjonijiet individwali.

Fir-rigward tal-adozzjoni ta' leġiżlazzjoni dwar il-politika tal-kompetizzjoni, il-Parlament normalment jiġi involut biss permezz tal-proċedura ta' konsultazzjoni. L-influwenza tiegħu għalhekk hija limitata fil-konfront ta' dik tal-Kummissjoni Ewropea u tal-Kunsill. Il-Parlament talab kemm-il darba, fir-riżoluzzjonijiet annwali tiegħu dwar ir-Rapport Annwali tal-Kummissjoni dwar il-Politika tal-Kompetizzjoni, li l-proċedura leġiżlattiva ordinarja tiġi estiża għad-dritt tal-kompetizzjoni.

Aktar reċentement, il-proċedura leġiżlattiva ordinarja ġiet applikata għall-adozzjoni tad-direttivi msemmija hawn fuq dwar talbiet għad-danni u għat-tisħiħ tal-awtoritajiet tal-kompetizzjoni tal-Istati Membri. Fiż-żewġ każijiet, il-Parlament aġixxa bħala koleġiżlatur (mal-Kumitat ECON bħala l-kumitat responsabbli). Il-Membri tal-Parlament Ewropew xtaqu jiżguraw li jinkiseb kumpens sħiħ għall-konsumaturi għad-danni mġarrba u fl-istess waqt fittxew li tiġi evitata l-possibbiltà ta' kumpens żejjed. Fl-interess tal-konsumaturi wkoll, il-Membri rnexxielhom jiżguraw li d-deċiżjonijiet tal-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni jitqiesu bħala prova *prima facie* ta' ksur tad-dritt tal-kompetizzjoni. Barra minn hekk, huma enfasizzaw l-importanza tal-fatt li l-awtoritajiet tal-kompetizzjoni jkunu jistgħu joħorġu miżuri interim fi proċedimenti dwar il-kompetizzjoni.

Matul it-tmien leġiżlatura, il-Kumitat Speċjali dwar id-Deċiżjonijiet fil-Qasam tat-Taxxa u Miżuri oħra ta' Natura jew Effett Simili (TAXE 1, TAXE 2 u TAXE 3) analizza l-miżuri meħuda biex jivvaluta l-kompatibbiltà tad-deċiżjonijiet tat-taxxa fl-Istati Membri mar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat u l-possibbiltà li r-regoli dwar l-iskambju reċiproku tal-informazzjoni jiġu ċċarati aktar.

Il-Parlament ikompli jissorvelja l-iżviluppi fil-politika tal-kompetizzjoni u l-ħidma tal-Kummissjoni f'dan il-qasam. Il-Grupp ta' Ħidma dedikat dwar il-Politika tal-Kompetizzjoni tal-Kumitat ECON u r-riżoluzzjonijiet annwali tal-Parlament dwar ir-Rapport Annwali tal-Kummissjoni dwar il-Politika tal-Kompetizzjoni jipprovdu kontribut għall-politiki u gwida dwarhom fir-rigward tal-fehma tal-Parlament dwar l-indirizzar tal-isfidi tal-politika tal-kompetizzjoni tas-soċjetà tagħna.

Radostina Parenti
02/2020